

ATT VARA UNG I **BENGTSFORS**

LUPP - lokal uppföljning av ungdomspolitiken

Ungdomsenkät 2011 i Bengtsfors • år 8 grundskolan • år 2 gymnasiet

**BENGTSFORS
KOMMUN**

INNEHÅLL

- 4 Fritid
- 8 Skola
- 12 Inflytande
- 16 Hälsa och trygghet
- 20 Framtid och arbete

ATT VARA UNG I BENGTSFORS

ANALYS, TEXT OCH GRAFISK DESIGN
Håkan Åström · www.hakvik.se

TRYCK: Skilltryck
UPPLAGA: ?????? ex
Foto: Niklas Eriksson, Ingemar Media

Bengtsfors kommun
Box 14
666 21 Bengtsfors
www.bengtsfors.se

INLEDNING

LUPP-enkäten (Lokal uppföljning av ungdomspolitiken) innehåller ungefär 80 frågor om ungdomars syn på fritid, skola, politik, inflytande, trygghet, hälsa, arbete och framtid. I Bengtsfors riktades hösten 2011 enkäten till de elever som gick i grundskolans skolår 8 och gymnasiets årskurs 2. Materialet har bearbetats med hjälp av Ungdomsstyrelsens analysverktyg w-lupp.

Syftet är att materialet i rapporten ska kunna användas som underlag för diskussioner och samtal i olika sammanhang, därför redovisas slutsatser och analyser endast undantagsvis. Föreliggande rapport ska även kunna vara en del i politikerns och tjänstemäns beslutsunderlag i frågor som rör ungdomar, men även vid mer långsiktiga planeringar.

Rapporten redovisar vad ungdomar i Bengtsfors upplever, vad de tycker är positivt men även vad som upplevs som mindre bra. Eleverna besvarade enkäten klassvis under schemalagd lektionstid.

Undersökningen har genomförts i samarbete med statliga Ungdomsstyrelsen, vars uppdrag är att bland annat utveckla metoder för uppföljning av den kommunala ungdomspolitiken. Motsvarande LUPP-enkät genomfördes vid samma tidpunkt i 22 andra kommuner. Därför har jämförelser kunnat göras mot genomsnittet för dessa kommuner, vilka är geografiskt spridda över hela landet och såväl större som mindre än Bengtsfors. Eftersom Bengtsfors genomförde enkäten även 2008 går det att vid analys av 2011 års enkät göra jämförelser över tid.

Av de som erbjöds delta i enkäten var den relativa svarsfrekvensen bland elever i grundskolan, skolår 8, 93 procent (84 st svar) och hos elever i gymnasiets årskurs 2 var den relativa svarsfrekvensen 50 procent (80 st svar). Bortfall kan bland annat förklaras med elevers sjukdom och att deltagande i enkäten bygger på frivillighet.

Resultatet av LUPP finns lagrat och förhoppningen är att denna rapport ska fungera som en aptitretare som väcker nyfikenhet att jobba vidare med underlaget. Det går att göra nya körningar och utveckla analysen ytterligare då det finns mängder av spännande ansatser att fördjupa sig i. Vissa delar berör i högre grad vissa verksamheter medan annat behöver hanteras gemensamt på en kommunövergripande nivå.

Anna Beata Brunzell
Folkhälsosamordnare

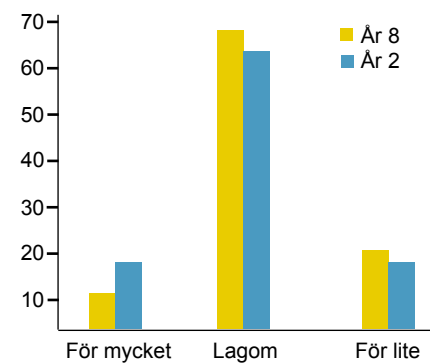
Kommentarer till prioriteringar och avvägningar som gjorts under arbetet med analysen

Syftet med rapporten är att den ska vara så lätt tillgänglig som möjligt. Därför har förhållanden som inte redovisats i figurerna istället visats i textavsnitt i anslutning till figurerna. Det har alltså funnits bakgrundsmaterial som förtjänat uppmärksamhet trots att det inte kunnat redovisas i figurerna, dessa talar för sig själva och kommenteras endast undantagsvis. Strävan har varit att åskådliggöra ungdomarnas svar så väl som möjligt

såväl grafiskt som i kommenterande texter. I de fall då inga kommentarer getts angående skillnader mellan kön, åldersgrupp, tidigare undersökning eller riket beror detta på att svaren varit mycket lika de som redovisats i figurerna. På vissa av frågorna har eleverna haft möjlighet att ange flera svarsalternativ varför summan av staplarna kan överstiga 100 procent.

Kapitlet fokuserar i första hand på hur elever i skolår 8 och i årskurs 2 på gymnasiet ser på sin fritid. En bra bit över hälften av alla elever tycker att de har lagom mycket fritid och det vanligaste sättet att tillbringa den på är att umgås med sina kompisar, surfa/chatta, spela datorspel eller utöva idrott i någon form. Den vanligaste platsen där man träffar sina kompisar är hemma hos varandra. Lägre andelar, jämfört med både riket och hur man i båda åldersgrupperna svarade för tre år sedan, tycker att det finns gott om fritidsaktiviteter.

Figur 1. Hur mycket fritid har du? (%)

Tjejer mer nöjda med sin andel fritid

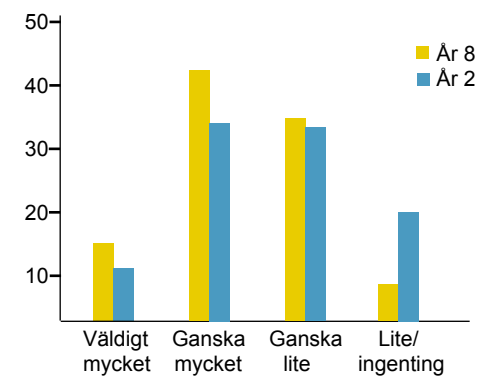
Jämfört med tjejer säger en mer än dubbelt så stor andel killar i år 8 och en tre gånger så stor andel killar i år 2 att de har så mycket fritid att de inte vet vad de ska göra med den.

Sedan den förra undersökningen 2008 har det skett förändringar i hur ungdomar i år 8 ser på sin fritid. Nu är det betydligt fler killar som säger att de har för mycket fritid och en större andel tjejer som önskar att de hade haft mer fritid.

För år 2 ser jämförelsen mellan mot 2008 något annorlunda ut, även här har andelen killar som nu säger sig ha för mycket fritid ökat medan färre tjejer 2011 säger att de önskar att de hade haft mer fritid.

För år 2 visar en jämförelse mot riket att den andel tjejer i landet som säger sig skulle vilja ha mer fritid är betydligt större än för elever år 2 i Bengtsfors. Motsvarande för killar är att en dubbelt så stor andel killar i riket säger att de önskar att de hade mer fritid.

Figur 2. Hur mycket av det du är intresserad av finns det att göra på fritiden? (%)

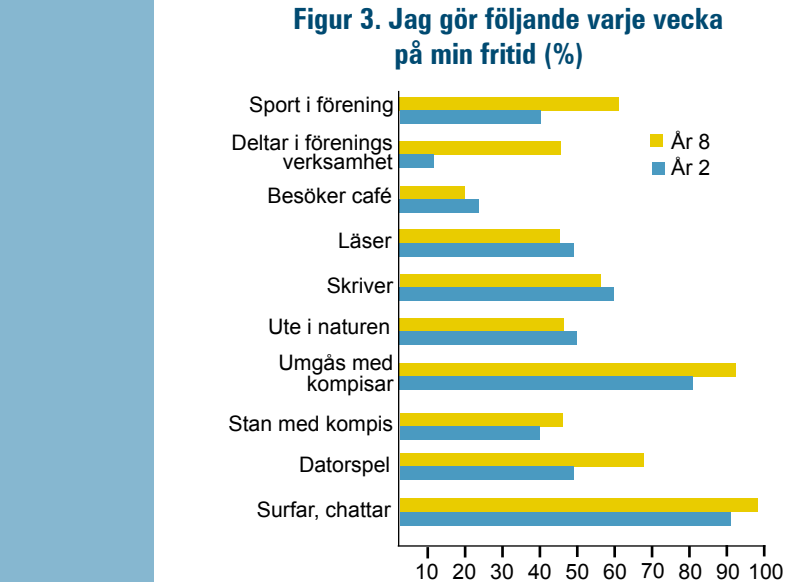
Gymnasieelever saknar i högre grad aktiviteter

Den stora skillnad som kan ses mellan åldersgrupperna är den mer än dubbelt så stora andelen elever i år 2 som uppger att de har lite eller ingenting att göra på sin fritid. En annan skillnad mellan åldrarna är den dubbla andelen killar i år 8, jämfört med killar år 2, som tycker att de har ganska mycket att göra.

Jämfört med 2008 är det nu vanligare att man både i år 8 och år 2 svarar att det finns ganska lite eller väldigt lite att göra på fritiden, det gäller i synnerhet för killar i år 8.

Sett till hela riket svarar 20 procentenheter färre elever, år 8 och år 2 o Bengtsfors, att det finns ganska eller väldigt mycket att göra på fritiden.

Surfa, chatta eller umgås med kompisar vanligast
Hälften av alla elever läser varje vecka, i de yngre åldrarna är tjejer överrepresenterade. Då det gäller datorspel är förhållandet det omvända med många gånger fler killar, jämfört med tjejer.

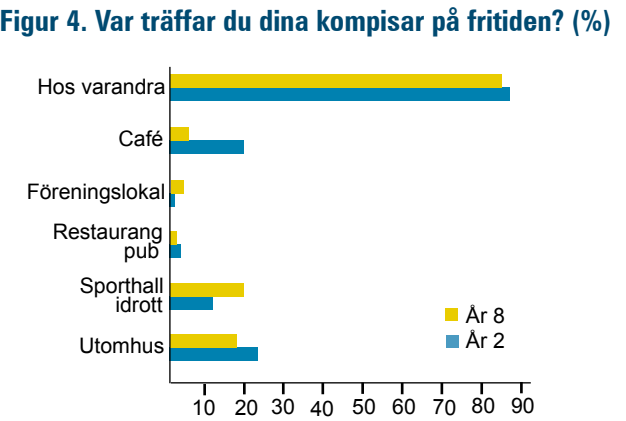
Jämfört med 2008 har det blivit vanligare att elever i år 8 besöker fritidsgården eller deltar i föreningsverksamhet. Men det är inte lika ofta som man skriver och läser, går runt på stan med kompisar, ägnar sig åt dans och teater eller går på café.

För år 2 visar jämförelsen mot tre år tidigare att det nu blivit

något vanligare att surfa/chatta på internet, skriva, vara ute i naturen, gå runt på stan med kompisar eller spela ett instrument/sjunga/skapa musik. Mindre vanligt i år 2 har blivit att umgås med kompisar, att gå på fest eller att man deltar i föreningsverksamhet.

Bland elever år 8 i Bengtsfors, jämfört med riket, är det lite vanligare att surfa/chatta, spela datorspel, idrotta eller gå runt på stan med kompisar och tre gånger så vanligt att man besöker fritidsgården.

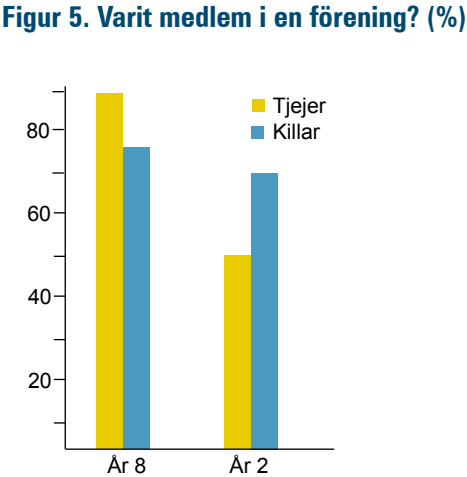
För år 2 visar jämförelsen mot riket att det är betydligt vanligare att man idrottar utan att vara med i en klubb, tre gånger mer vanligt att man skriver och man är dubbelt så ofta ute i naturen. I riket däremot umgås man mer med kompisar eller deltar i föreningsverksamhet.

Oftast träffas man hemma hos varandra
I båda årskurserna är det absolut vanligast att man träffas hemma hos varandra, i synnerhet för tjejer. Fritidsgården frekventeras nästan uteslutande av grundskoleelever med nästan hälften av killarna och var fjärde tjej som brukar ses där. Bara en procentandel av alla elever ses på en pub eller en liknande lokal.
En populär plats för båda åldersgrupperna att träffas är utomhus och för tjejer i år 2 ett café.

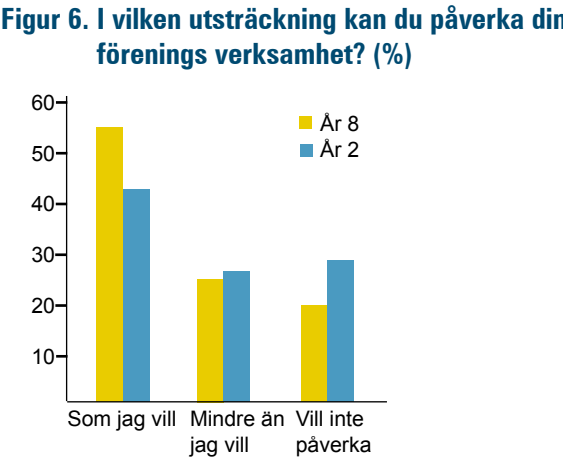
Jämfört med 2008 träffas nu elever i år 8 oftare på ungdomens hus/fritidsgård och mindre ofta utomhus. Jämförelsen för år 2 visar att det bland tjejer inte är lika vanligt längre att ses i en idrottshall eller på ett café.

Sett till hela riket är det något vanligare i år 8 att träffas hemma hos varandra och betydligt vanligare att ses på en fritidsgård eller liknande, i riket är det däremot dubbelt så vanligt att ses utomhus. Samma jämförelse för år 2 visar man i hela riket inte ses lika ofta på ett café, där är det mer vanligt att man träffar sina kompisar i en idrottshall, på en pub eller liknande.

Populärt vara medlem i förening
Av elever som gick i år 8 för tre år sedan svarade 100 procent tjejer och 56 procent killar att de någon gång varit medlem i en förening, fram till 2011 har andelen tjejer sjunkit till 90 procent och andelen killar till 75 procent.

För år 2 visar jämförelsen mot 2008 att de som någon gång varit medlem i en förening ökat med 20 procentenheter och nu ligger på 60 procent. Killar är över-representerade.

I vilken utsträckning kan du påverka din förenings verksamhet?
För båda åldersgrupperna är det betydligt större andelar killar som anser att de kan vara med och påverka sin förenings verksamhet. I båda åldersgrupperna svarar också en större andel tjejer att de inte kan påverka i den utsträckning de hade önskat. I år 8 säger en dubbelt så stor andel tjejer att de inte vill vara med och påverka, denna skillnad ses inte hos elever i år 2.

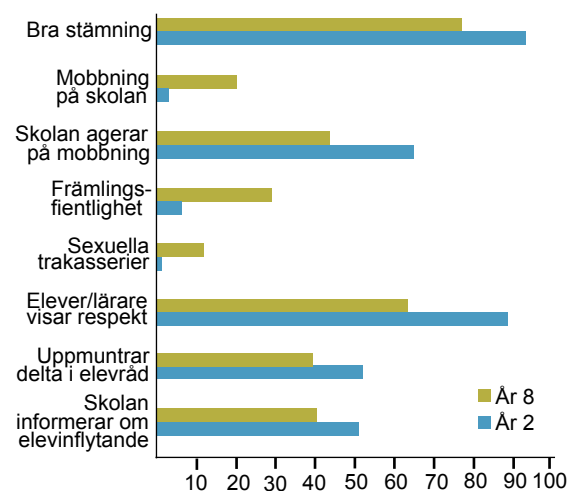
Är du just nu medlem i någon förening?
På en annan fråga svarar eleverna på om de just nu är medlemmar i någon förening. Hälften av alla elever i år 8 är aktiv medlem eller har ett förtroendeuppdrag i en förening, en något större andel är killar. I år 2 är andelarna femton procent lägre med för vardera kön. I övrigt svarar ungefär var tionde elev att de är medlemmar i en religiös förening, kulturförening, hobbyförening eller annan typ av förening.

En jämförelse för år 2 visar att det sedan 2008 nu är större andelar som svarar att de är medlem i annan förening eller kulturförening.

En stor majoritet av alla elever upplever att det råder en bra stämning på skolan. Minst dubbelt så många vill vara med och bestämma i skolan, detta i förhållande till den andel som anser sig få göra det. Jämfört med riket är det i Bengtsfors som tjej vanligare och som kille mindre vanligt att bli mobbad. Respekten mellan elever och lärare är större i Bengtsfors, främlingsfientligheten mindre utbredd och fler i år 2 svarar att de, jämfört mot riket, har möjlighet att vara med och påverka. Skolk är betydligt vanligare bland de äldre eleverna men samtidigt svarar de till högre grad än år 8 att de är nöjda med sin skola.

Figur 7. Hur upplever du din skola? (%)

Bra stämning i skolan

En större skillnad mellan könen i år 8 är de 29 procent tjejer och 11 procent killar som säger att det förekommer mobbning på skolan.

I år 2 svarar 47 procent tjejer och 69 procent killar att skolan agerar om en lärare kränker en elev. En annan skillnad mellan könen i år 2 är de 77 procent tjejer och 50 procent killar som säger att skolan agerar om en elev mobbar en annan elev.

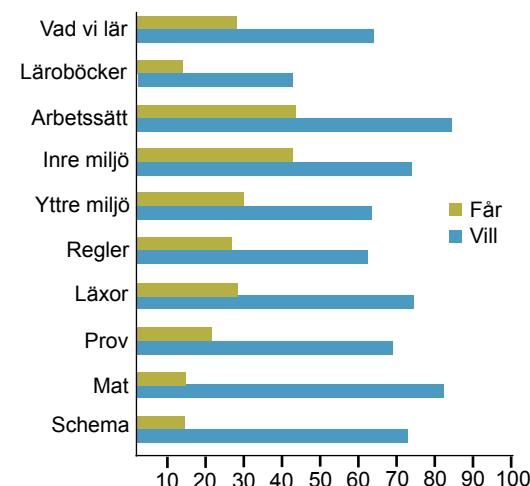
Att skolan agerar på mobbning anser betydligt fler elever i år 2, jämfört med år 8, i synnerhet tjejer är av den uppfattningen. Då det gäller främlingsfientlighet, mobbning och sexuella trakasserier anser en större andel av de yngre eleverna att detta förekommer.

Sedan 2008 har den andel i år 8 som säger att det är bra stämning i skolan sjunkit från 91 till 77 procent och en tio procentenheter större andel anser att mobbning är ett problem i skolan.

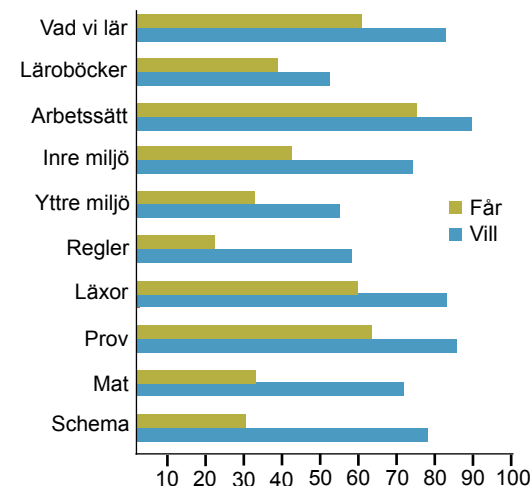
I Bengtsfors anser en lägre andel elever i år 8, jämfört med riket, att skolan agerar om en elev blir mobbad av en annan elev och fler än i riket säger att det förekommer främlingsfientlighet.

Vid samma jämförelse mot riket säger man i högre grad bland elever i år 2 att det råder en bra stämning i skolan, betydligt större andelar tycker att elever och lärare bemöter varandra med respekt eller att skolan agerar om en elev mobbar en annan elev. En hälften så stor andel i Bengtsfors säger att det råder främlingsfientlighet eller att mobbning är ett problem och sex gånger färre att sexuella trakasserier förekommer.

Figur 8. Möjlighet och önskan att påverka i skolan. År 8. (%)

Figur 9. Möjlighet och önskan att påverka i skolan. År 2. (%)

Möjlighet att påverka i skolan

En större andel killar i båda årskurserna, jämfört med flickor, svarar på samtliga frågor att de har möjlighet att vara med och påverka i skolan.

Skillnader mellan könen ses i år 8 på frågor om schema och prov men allra störst är skillnaden mellan könen på frågan om vad de får lära sig där 17 procent tjejer och 40 procent killar svarar att de får vara med och bestämma.

Även i år 2 kan man se stora skillnader mellan könen med dubbelt så många killar som säger sig ha inflytande över schema och skolmiljön ute men även på frågor om skolmat, skolmiljö inne och läromedel skiljer det ganska mycket.

Sedan 2008 svarar man som elev i år 8 nu till betydligt lägre andelar att man anser sig kunna vara med och bestämma vad man lär sig, vilka läromedel som ska användas, reglerna i skolan och proven.

För år 2 visar jämförelsen mot hur man svarade för tre år sedan att man nu på samtliga frågor i högre grad tycker att man får vara med och bestämma. Skillnaderna mot den tidigare undersökningen är ganska stora på de flesta områden.

Jämfört med riket svarar betydligt högre andelar elever i år 2 att de på samtliga områden har möjlighet att vara med och bestämma.

Önskan att påverka i skolan

Önskan att vara delaktig i de beslut som påverkar skolan kan i allmänhet sägas vara minst dubbelt så stor, på många delfrågor flera gånger större, jämfört med hur eleverna själva bedömer sina möjligheter att delta i påverkansprocessen.

Enkätsvaren visar på stora skillnader mellan hur tjejer i de båda åldersgrupperna svarat. Mest skiljer det på frågor om läromedel och vad de får lära sig där nästan en dubbelt så stor andel gymnasietjejer säger att de vill ha inflytande. Även på frågor om prov och läxor är det betydligt större andelar tjejer på gymnasiet som vill vara med och påverka. Även mellan killar finns det skillnader, åtta av tio i år 8 men bara sex av tio i år 2 vill vara med och påverka skolmaten och läxorna.

Den största skillnaden mellan könen i år 8 är på frågan om vad de får lära sig där drygt hälften av tjejerna mot tre fjärdedelar av killarna vill ha inflytande.

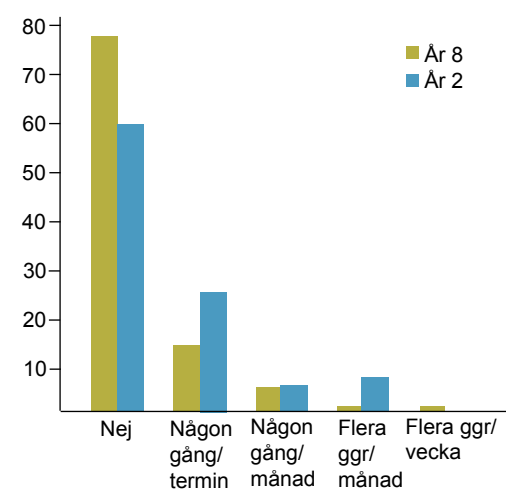
Bland gymnasieeleverna är tjejerna på samtliga frågor mer intresserade än killarna av att vara med och ha inflytande.

På flera områden har elever i år 8 sedan 2008 blivit mer angelägna om att vara med och bestämma, bl. skolmiljön inne/ute och skolmaten. Då det gäller läroböcker har intresset för att vara med och påverka däremot sjunkit. Samma jämförelse mellan undersökningarna visar för år 2 att intresset för att som elev vara med och bestämma ökat på samtliga uppräknade områden, utom för schema och skolans regler.

Elever i år 8 svarar som riket medan elever år 2 i kommunen till högre andelar på samtliga områden, utom för skolmaten, säger att de vill vara med och bestämma.

Figur 10. Brukar du skolka? (%)

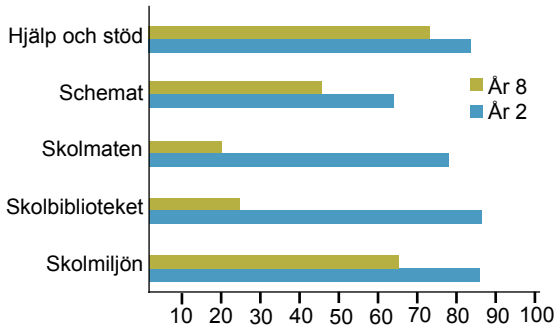

Att skolka är vanligare på gymnasiet
Skolk är betydligt vanligare bland de äldre eleverna med 60 procent som säger att de aldrig skolkar, mot 80 procent för år 8. Tjejer i år 2 skolkar någon eller några gånger i månaden i dubbelt så stor utsträckning som jämgamla killar.

Jämfört med 2008 har skolket, år 8, ökat bland tjejer och minskat bland killar. Då, för tre år sedan, sa sex procent av tjejerna att de skolkade flera gånger i veckan och samma värde nu är noll procent.

Samma jämförelse för år 2 visar att de andelar som nu svarar att de aldrig skolkar har ökat med 20 (tjejer) respektive 13 (killar) procentenheter.

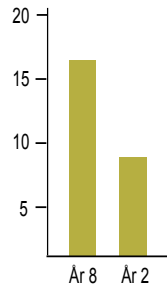
Figur 11. Jag tycker mycket eller ganska bra om de här sakerna på min skola. (%)

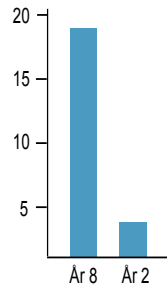
Gymnasieelever betydligt nöjdare
Jämfört med 2008 tycker en betydligt lägre andel elever i år 8 bra om biblioteket medan en nästan dubbelt så stor andel är nöjda med schemat. I år 2 tycker man, vid den senaste undersökningen bättre om biblioteket, skolmaten samt hjälp och stöd.

Jämfört med Bengtsfors gillar dubbelt så många elever, år 8 hela riket, biblioteket och skolmaten. För år 2 är det tvärtom större andelar i kommunen som gillar dessa saker på skolan.

Figur 12. Har du blivit mobbad eller utfrys det senast halvåret? (%)

Figur 13. Har du själv deltagit i mobbing det senast halvåret? (%)

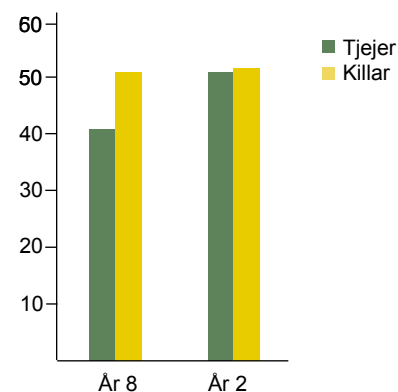
Har du blivit mobbad eller har du mobbat andra?
Att bli mobbad är vanligare bland tjejer än bland killar. 24 procent tjejer och 8 procent killar i år 8 uppger att det blivit mobbade under det senaste halvåret. I år 2 är andelarna 10 och 5 procent.
Det vanligaste tillfället när det sker är på rasterna, vilket är dubbelt så vanligt i år 8 jämfört med år 2.
Det händer något oftare att tjejer mobbar andra elever. I år 8 har var femte elev deltagit i mobbning eller utfrysning och därmed är det sex gånger vanligare än i år 2.

Sedan 2008 har mobbning blivit vanligare bland elever i år 8, för tjejer från 13 till 24 procent och för killar från två till åtta procent. Även i år 2 är tjejer nu mer utsatta, ökningen har gått från fem till tio procent.
Jämfört med riket är det vanligare att som tjej i Bengtsfors bli mobbad men mindre vanligt som kille.

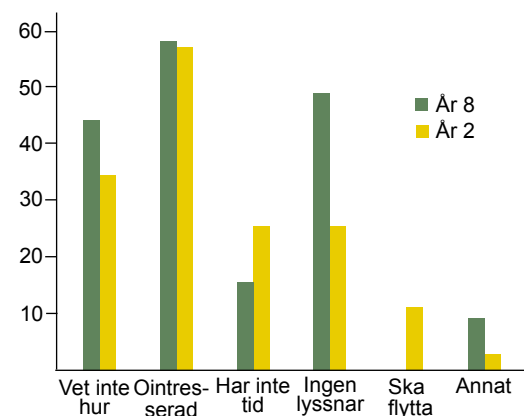

Hälften av alla, förutom något färre tjejer i år 8, skulle vilja vara med och påverka i kommunen. Av de som inte vill vara med säger drygt hälften att de inte är intresserade och ungefär var fjärde att de inte vet vem de skulle vända sig till eller att ingen lyssnar. Jämfört med riket är det fler i Bengtsfors som svarar att de har möjlighet att nå fram till sina politiker och även intresset för att träffa sin politiker är betydligt större i kommunen. Om man själva bestämde skulle killar i högre grad satsa på vägar och sporthall medan tjejer skulle prioritera ungas psykiska hälsa.

Figur 14. Jag vill vara med och påverka frågor som berör Bengtsfors kommun? (%)

Figur 15. Av vilken anledning vill du inte vara med och påverka? (%)

Stort intresse av att vara med och påverka

Hälften av alla tillfrågade elever vill vara med och påverka, minst är intresset hos tjejer i år 8 där bara fyra av tio skulle vilja delta.

Jämfört med 2008 vill något färre tjejer och ett tiotal procentenheter fler killar i år 8 vara med. Motsvarande för år 2 är 15 procentenheter fler tjejer och en mer än dubbelt så stor andel killar.

Jämfört med hela riket är det betydligt vanligare att elever i båda åldersgrupperna vill vara med och påverka.

Ointresse största orsaken till att inte vilja påverka

På frågan svarar de som tidigare uppgett att de inte vill vara med och påverka.

En större andelar tjejer i år 8, jämfört med killar, tror inte att någon skulle lyssna eller saknar intresse.

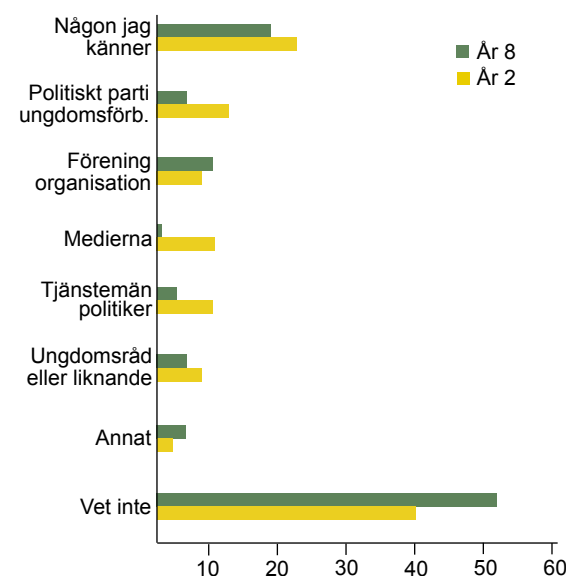
I år 2 är andelen tjejer som inte tror att någon skulle lyssna 27 procent (killar 13%), att de kan för lite 42 procent (killar 25%). Var femte kille i år 2 uppger att de är på väg att flytta.

Jämfört med 2008 är det en dubbelt så stor andel tjejer och en tre gånger så stor andel killar i år 8 som inte tror att de som bestämmer skulle lyssna. Nästan en dubbelt så stor andel tjejer och något fler killar än tidigare är inte intresserade. En större skillnad för år 2, vid samma jämförelse, är att nu svarar fler att det kan för lite eller att de är på väg att flytta.

Sett till hela riket är det en dubbelt så stor andel elever år 8 i Bengtfors som inte tror att någon lyssnar och en tio procent större andel säger att de kan för lite medan en dubbelt så stor andel i riket anger tidsbrist som skäl.

Jämförelsen mot riket för år 2 visar att i Bengtsfors svarar elva mot sex procent i riket att de tänker flytta.

Figur 16. Till vem eller vart vänder du dig om du vill påverka i din kommun? (%)

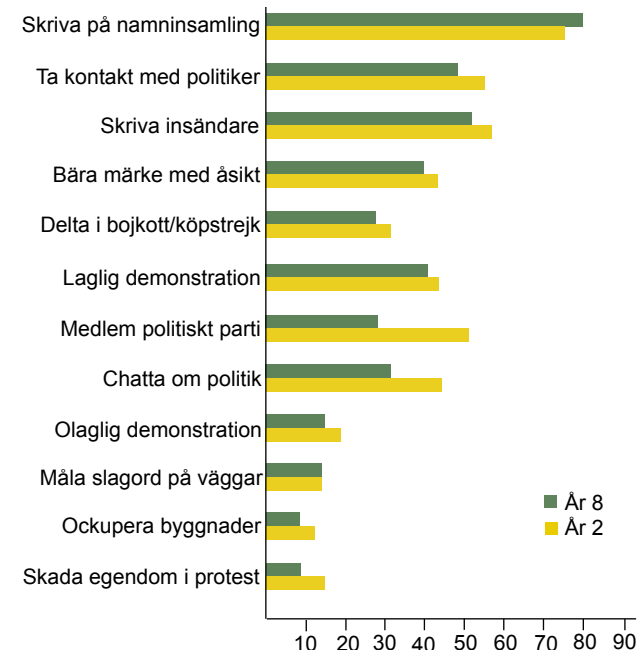
Vem ska man prata med då man vill påverka?

En i genomsnitt 10 procent högre andel tjejer i båda årskurserna vet inte vem de ska vända sig till. Tjejer år 2, jämfört med killar, skulle i högre grad vända sig till ett ungdomsråd, medierna eller tjänsteman/politiker. Killar skulle i högre grad vända sig till ett ungdomsförbund eller till någon de känner.

Jämfört med 2008 är det nu fler i år 8 som inte vet vart de ska vända sig och något färre som skulle vända sig till någon de känner. I år 2 är det färre som svarar att de inte vet och fler som skulle vända sig till någon de känner eller till ett politiskt parti.

Sett till hur man svarat i hela riket är det fler år 2 i Bengtsfors som inte vet vem de skulle vända sig till men också fler som skulle vända sig till en personlig kontakt.

Figur 17. Har du gjort något av följande det senaste året eller kan du tänka dig att göra det? (%)

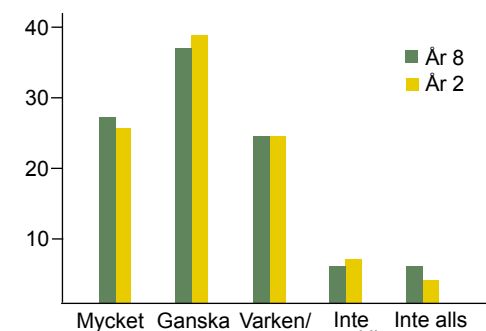
Olika sätt att föra fram sin åsikt

Killar i båda åldrarna visar i allmänhet på en större benägenhet till olagliga aktioner, i år 2 kan sju gånger fler killar jämfört med tjejer tänka sig att skada annans egendom i protest. Skillnaden mellan könen i det här fallet är störst i år 2. För båda grupper kan ses ett ökat intresset ju mer lagliga aktiviteter blir.

Jämfört med riket kan man i Bengtsfors, i något större utsträckning bland elever i år 8, tänka sig att skriva på en namninsamling eller att ta kontakt med en politiker. Jämförelsen mot riket för år 2 visar att även dessa elever i högre grad kan tänka sig eller har varit i kontakt med en politiker, vara medlem i ett politiskt parti eller debattera på nätet.

Figur 18. Hur viktigt tycker du det är att beslutsfattare och unga träffas för att diskutera? (%)

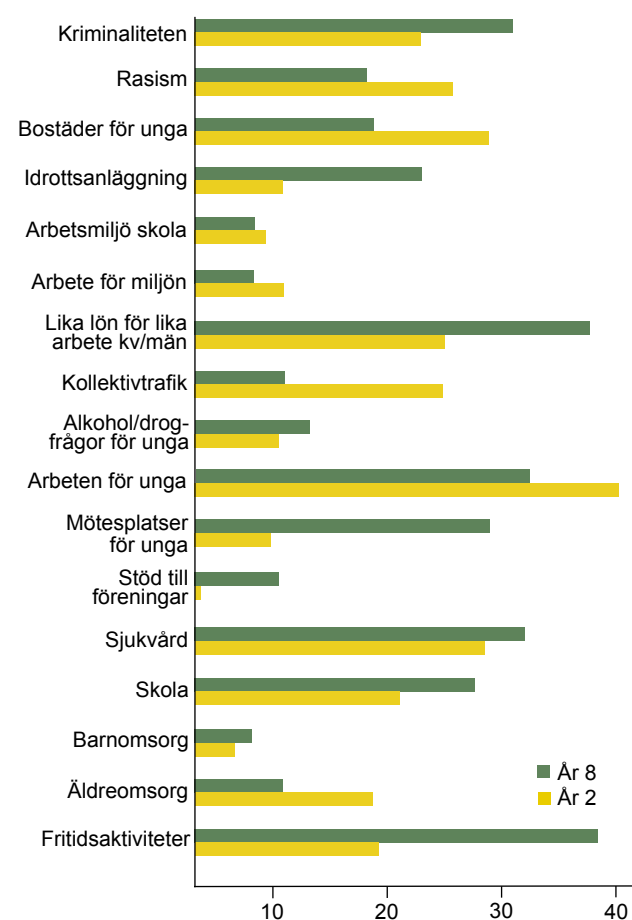

Intresse för att träffa beslutsfattare

En bra bit över hälften av alla anser att det är ganska eller mycket viktigt att beslutsfattare och unga träffas för att prata medan var tionde tycker att det inte alls är särskilt viktigt.

För år 8 visar svaren, jämfört med för tre år sedan, att nu är det något fler som tycker att det är angeläget att prata med kommunala beslutsfattare. För år 2 gäller det omvända med en något mindre andel som nu tycker att det är viktigt.

Figur 19. Om du vore politiker och bestämde i din kommun - vad skulle du satsa på (%)

Prioriteringar varierar med ålder och kön

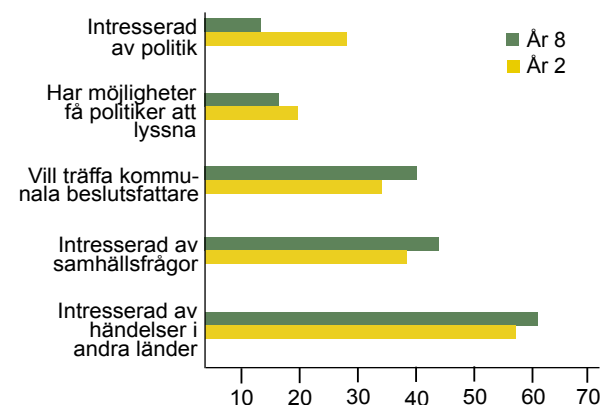
Önskemål om samhällsinsatser varierar i ett brett spektra från att motverka kriminalitet till att satsa på fritidsaktiviteter och sjukvård.

Skillnader mellan könen är tydliga på ett flertal frågor. I båda åldrarna vill fyra gånger fler tjejer satsa på ungas psykiska hälsa medan tre gånger fler killar vill satsa på vägar och en dubbelt så stor andel killar skulle prioritera idrottsanläggningar.

Jämfört med hur man i år 8 svarade för tre år sedan är det nu fler som tycker att man ska satsa på fritidsaktiviteter, lika lön för lika arbete, sjukvården och att skapa arbeten för unga medan man lägger mindre vikt på miljöfrågorna.

Jämfört med riket skulle man i år 8 Bengtsfors i högre grad satsa på fritidsaktiviteter (38 mot 15%), lika lön för lika arbete (37 mot 28%), ställen där unga kan träffas (29 mot 16%). I år 2 skulle man i riket i högre grad, jämfört med Bengtsfors, satsa på skolan.

Figur 20. Frågor om inflytande. (%)

Stort intresse för frågor runt inflytande

Tilltron till de egna möjligheterna att få politiker att lyssna är i år 8 tre gånger större bland killar än bland tjejer. Mest intresserade av händelser i andra länder är killar i år 8, jämfört med alla andra.

Jämfört med för tre år sedan ligger intresset för politik hos elever i år 8 på samma nivåer som tidigare. Däremot bedömer man nu sina möjligheter att föra fram sina åsikter som större än tidigare, en dubbelt så stor andel av samtliga elever i år 8 skulle vilja träffa kommunala beslutsfattare och intresset för samhällsfrågor och vad som händer i andra länder har också ökat.

I år 2 har intresset för politik ökat, jämfört med svaren från 2008, även tilltron till de egna möjligheterna att komma till tals med de som bestämmer och intresset för vad som händer i andra länder har ökat, fler vill träffa beslutare medan intresset för samhällsfrågor ligger konstant.

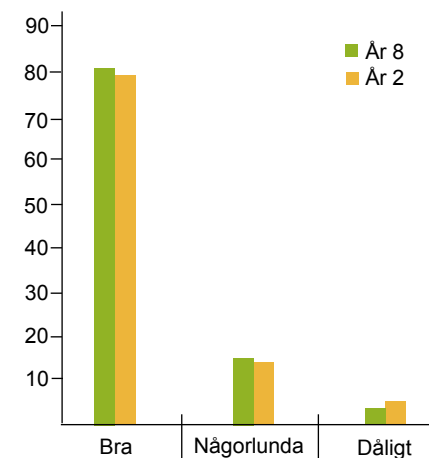
Elever år 8 i hela riket är något mer intresserade av politik än vad man är i Bengtsfors medan man i något högre grad i Bengtsfors anser att man har möjligheter framföra åsikter till de som bestämmer. En nästan dubbelt så stor andel elever år 8 i kommunen skulle vilja träffa beslutsfattarna och även intresset för samhällsfrågor är större.

Jämfört med riket är intresset för politik bland elever i år 2 detsamma, däremot svarar en större andel i Bengtsfors att man har möjlighet att nå fram till sina politiker och fler skulle vilja träffa kommunala beslutsfattare medan intresset för samhällsfrågor och händelser i andra länder är något lägre bland kommunens gymnasieelever.

De allra flesta ungdomar i Bengtsfors mår bra men samtidigt finns det individer som upplever stress och trötthet. Nästan alla elever säger sig ha bra eller någorlunda bra hälsa medan framförallt tjejer uppger att de lider av stress, huvudvärk eller ont i magen. Sju av tio elever i år 8 tränar varje dag eller flera gånger i veckan medan andelen för år 2 är mycket lägre. Alkoholkonsumtionen för ungdomar i år 2 är lägre, jämfört med riket, och tryggheten är i allmänhet god, men minskar något på allmän plats som diskotek, buss, tåg, på stan eller kvällstid där de bor.

Figur 21. Hur bedömer du ditt allmänna hälsotillstånd? (%)

En stor andel säger sig må ganska eller mycket bra

Ungefär 80 procent av alla svarar att det mår ganska bra eller mycket bra (staplarna till vänster), utom killar i år 2 där 87 procent ger det svaret.

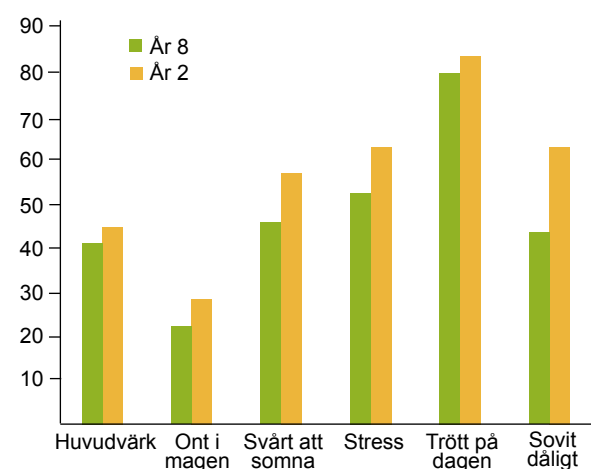
Hälften av killarna i båda åldersgrupperna svarar att de mår mycket bra, jämfört med var tredje tjej i år 8 och var tionde tjej i år 2. Det i särklass vanligaste svaret bland tjejer, båda åldrarna, är att man mår ganska bra. Var tjugonde av alla tjejer, och killar i år 2, uppger sig må dåligt eller mycket dåligt, ingen kille i år 8 gav det svaret.

På en annan fråga om hur ofta man tycker att man är sjuk i jämförelse med andra svarar 60 procent killar och 40 procent tjejer i de båda åldersgrupperna att de inte är sjuka lika ofta som andra.

På frågan om sitt allmänna hälsotillstånd svarar man i år 8 till lika andelar i år som för tre år sedan medan man i år 2 till lite större andelar anser sig må bra eller ganska bra.

Figur 22. Jag har haft följande besvär minst en gång i veckan det senaste halvåret. (%)

Tjejer upplever fler besvär än killar

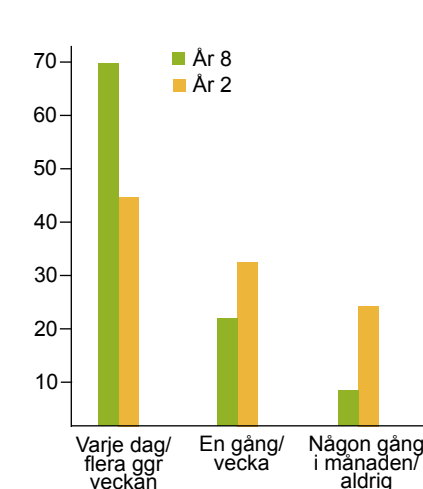
På nästan alla frågor har tjejer i båda undersökningsgrupperna, jämfört med killar, haft besvär i högre utsträckning minst en gång i veckan under det senaste halvåret.

Jämfört med jämnåriga killar lider ungefär en dubbelt så stor andel tjejer i år 8 av huvudvärk, ont i magen, stress och dålig sömn. Samma mönster går igen för elever i år 2, men där är inte skillnaderna mellan könen lika stora.

Sömnproblemen har ökat för elever i år 8 på de tre år som gått sedan den förra undersökningen. Elever i år 2 svarar nu till högre andelar på samtliga frågor, utom ont i magen, att de haft besvär den senaste veckan.

Jämfört med hos grundskoleelever i riket är det lite vanligare i år 8 i Bengtsfors att man är trött dagtid, har problem med sömnen eller huvudvärk. En mindre vanlig åkomma jämfört med riket är magont. Jämförelsen för år 2 visar att elever i kommunen på samliga alternativ till högre andelar haft uppräknade besvär.

Figur 23. Hur ofta tränar du så att du blir andfådd eller svettas? (%)

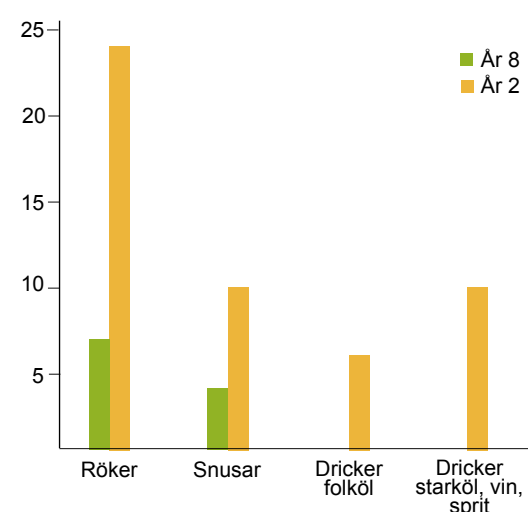
Elever i grundskolan flitigast att träna

Flitigast att träna så att man blir andfådd eller svettas är man i år 8 där så många som sju av tio tränar varje dag eller flera gånger i veckan, motsvarande för år 2 är drygt fyra av tio. I år 8 är tjejerna och i år 2 killarna något mer aktiva.

För år 8 är träningsfrekvensen i stort sett densamma som för tre år sedan medan elever i år 2 tränar betydligt oftare.

Sett till hela riket svarar en dubbelt så stor andel elever år 2 i Bengtsfors att de aldrig tränar eller att de tränar högst någon gång i månaden, i hela riket svarar betydligt fler (58 mot 44%) att de tränar varje dag eller flera gånger i veckan.

Figur 24. Jag gör följande minst en gång i veckan. (%)

Nyttjande av alkohol och tobak

(folköl i procent inom parentes)

Av elever, år 8, bosatta i Bengtsfors dricker 69 (84) procent av tjejerna och 76 (74) procent av killarna aldrig starköl, cider, vin eller sprit.

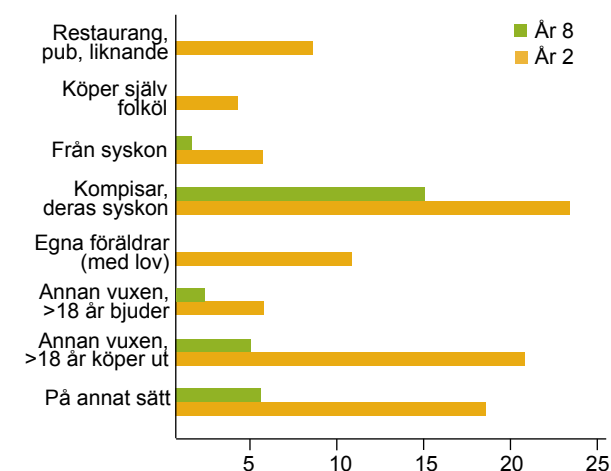
För elever, år 2, är andelarna betydligt lägre med 30 procent (80) tjejer och 37 (54) procent killar som aldrig dricker starköl eller starkare alkohol.

Ingen tjej och var tolfte kille i genomsnitt för båda årskurserna snusar varje dag.

Var tjugonde elev i år 8 och var femte i år 2 röker minst flera gånger i veckan.

Sedan 2008 har inte några större förändringar inträffat för elever i år 8 vad gäller nyttjande av alkohol och tobak. Jämförelsen för år 2 visar att det nu är fyra procentandelar fler tjejer och så mycket som tolv procentandelar fler killar som svarar att de aldrig dricker. Detsamma gäller för folkölskonsumtionen.

År 2 jämfört med riket visar att åtta procentenheter fler i Bengtsfors säger att de aldrig dricker starkare alkohol, att något fler aldrig dricker folköl medan snusning och rökning ligger på samma nivåer som för riket.

Figur 25. Hur får du vanligen tag på alkohol. (%)

Olika sätt att skaffa alkohol

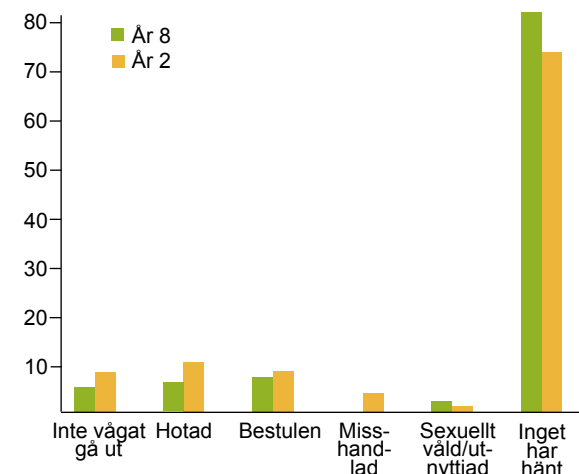
De som inte dricker alkohol har inte svarat på frågan.

I år 8 svarar var tionde tjej att någon äldre köper ut medan en större andel killar, jämfört med tjejer, ordnar det på "annat sätt".

I år 2 svarar en dubbelt så stor andel tjejer, jämfört med killar, att de dricker på pub/restaurang, att någon vuxen bjuder eller att de får tag på alkohol genom kompisar eller deras syskon och så många som tre gånger fler svarar att någon äldre köper ut. För killar är det dubbelt så vanligt att skaffa alkohol med sina föräldrars medgivande.

Jämfört med för tre år sedan är det för elever i år 2 fortfarande kompisar, kompisars syskon, annat sätt eller annan vuxen som är det vanligaste då man skaffar alkohol men i år något mindre vanligt.

Sett till hela riket är det något vanligare att man i år 8 skaffar alkohol genom kompisar eller kompisars syskon. År 2 svarar som riket förutom att det i riket är betydligt vanligare att man skaffar alkohol genom kompisar eller deras syskon.

Figur 26. Har något av detta hänt dig det senaste halvåret. (%)

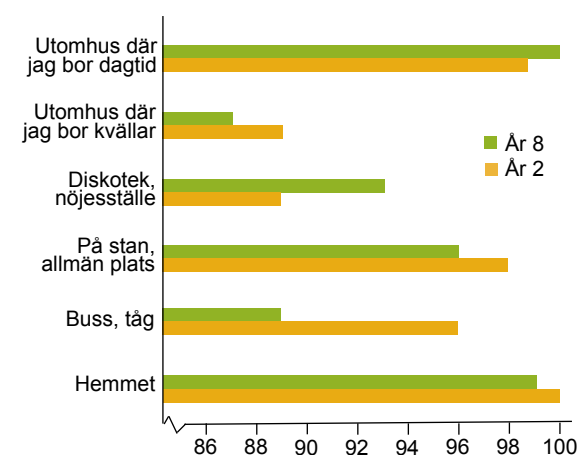
Att känna sig trygg - inte alltid självklart

Tio procent tjejer, jämfört med ingen kille i år 8 har inte vågat gå ut medan 13 procent av killarna mot fyra procent av tjejerna har blivit bestulna någon gång det senaste halvåret.

Bland elever i år 2 är den enda skillnaden mellan könen att fem procent tjejer mot 18 procent killar blivit hotade.

I år 2 är det, jämfört med 2008, några färre procent som svarar att inget har hänt.

Jämfört med riket svarar fyra procentenheter fler elever år 8 i Bengtsfors att inget av detta har hänt. För år 2 gäller det omvända med några fler procent som drabbats.

Figur 27. Jag känner mig alltid eller oftast trygg på följande ställen? (%)

Trygg - men inte alltid och överallt

Undersökningen visar att tryggheten i Bengtsfors är i allmänhet mycket god men att det finns platser där den är något sämre. Knappt hälften av alla i år 8 svarar att de *alltid* är trygga på buss/tåg, ute på stan, disko eller kvällstid där de bor. Även elever i år 2 uppger att de inte alltid känner sig trygga på dessa platser, men inte i lika hög grad. På samtliga svarsalternativ, förutom i hemmet, uppger elever i år 2 till högre grad att de *alltid* känner sig trygga.

Anmärkningsvärt är att något mindre än var tjugonde av alla tjejer och var tionde kille i år 2 inte alltid känner sig trygga i hemmet.

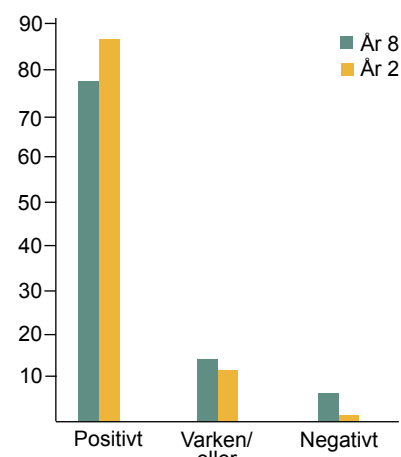
Jämfört med för tre år sedan är det färre i år 2 som känner sig trygga utomhus i sitt bostadsområde på kvällstid, disko eller på annat nöjesställe.

I hela riket svarar man till högre grad i de båda åldersgrupperna att man känner sig trygga på de flesta av dessa platser. Elever år 2 i Bengtsfors är tryggare, jämfört med riket, på diskotek och kvällstid där de bor.

Båda åldersgrupperna ser nu mer positivt på framtiden jämfört med för tre år sedan, samtidigt finns det individer som är negativt eller tveksamt inställda till hur framtiden kommer att bli. Ungefär 7 av tio elever tror att de kommer att flytta från Bengtsfors, fler tjejer än killar svarar så. Samtidigt tror en stor andel att närhet till släkt och vänner, flick/pokvän, jobb eller miljön för barnen skulle kunna få dem att flytta tillbaka och jämfört med killar planerar en större andel tjejer för en akademisk utbildning.

Figur 28. Hur ser du allmänt på framtiden för egen del? (%)

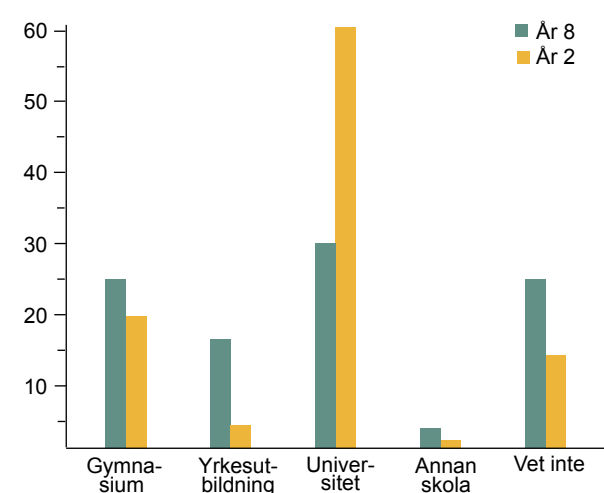
Framtidstron har ökat sedan förra undersökningen

En stor andel, 78 procent i år 8 och 87 procent i år 2, ser ljus på framtiden. Samtidigt finns det de som är mer tveksamma till hur den egna framtiden kommer att gestalta sig. Var fjärde flicka i år 8 och var tionde elev i år 2 svarar varken/eller på frågan om hur de allmänt ser på sin framtid. Den stora skillnaden mellan könen återfinns i år 8 där bara 67 procent tjejer mot 89 procent killar svarar att de är positiva angående den egna framtiden.

Jämfört med 2008 är det nu en nio procent högre andel i år 8 som ser ljus på sin framtid och för år 2 är den siffran fyra procentenheter högre. Tre procent killar i år 2 svarar att de är mycket negativt inställda, ingen gav det svaret 2008.

I Bengtsfors ser 78 procent av eleverna i år 8 positivt på sin framtid mot 87 procent för hela riket.

Figur 29. Vilken är den högsta utbildning som du planerar att gå? (%)

Över hälften i år 2 siktar mot högskolan

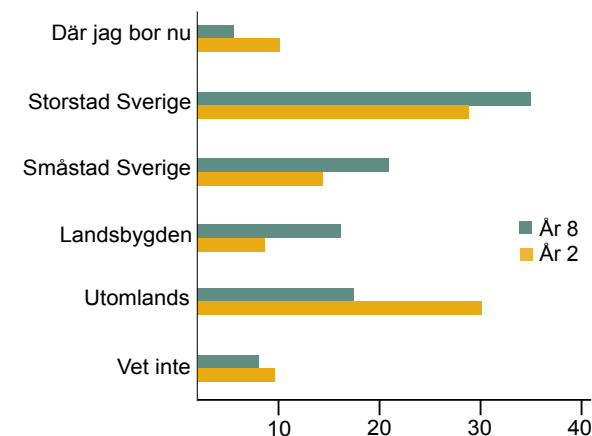
I år 8 planerar var tredje tjej och kille för högstestudier medan två tredjedelar tjejer och en något lägre andel killar i år 2 siktar mot högskolan. Ingen elev som svarat tänker sluta direkt efter grundskolan. Däremot säger 30 procent tjejer, år 8, och 25 procent tjejer år 2 att de tänker nöja sig med gymnasiekompetens. Motsvarande för killar, båda årskurserna, är tio procent lägre.

År 2008 svarade var tredje elev i år 8 att de inte visste vilken högsta utbildning de planerade för, vid den senaste undersökningen har den andelen sjunkit till var fjärde. I år 2, tre år tidigare, visste nio procent inte vilken högsta utbildning de planerade för, 2011 är motsvarande andel 14 procent. Tjejer har svarat till samma andelar vid båda undersökningarna medan andelen killar mer än fördubblats.

Elever, år 8 hela riket (42%), planerar i större utsträckning för fortsatta studier på universitet eller högskola, detta jämfört med Bengtsfors (30%) där en högre andel tänker avsluta sina studier efter gymnasieskolan.

Jämförelsen för år 2 visar att man i något högre grad i Bengtsfors planerar för högskolan.

Figur 30. Om du hade alla möjligheter, var skulle du då helst vilja bo om 10 år (%)

Populära boendalternativ om tio år

Det varierar mellan var man inom de olika åldersgrupperna helst skulle vilja bo om tio år. Det klart populäraste alternativet för hälften av killarna i år 8 vore en storstad i Sverige. Var fjärde tjej i år 8 skulle antingen vilja bo i en storstad i Sverige, i en mindre stad i Sverige eller på landsbygden. Populärast för tjejer i år 2 vore utomlands, tätt följt av en storstad i Sverige och därefter en mindre stad i Sverige. Killar i år 2 vill helst bo i en storstad i Sverige eller utomlands.

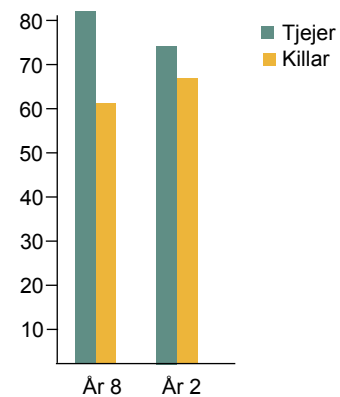
Sedan 2008 har andelen killar i år 8 som vill bo kvar i Bengtsfors sjunkit, nu vill fem procent bo kvar mot 20 procent för tre år sedan medan andelen som vill bo på landsbygden har mångdubblats och numera kan var fjärde tänka sig det. För tjejer i år 8 har andelen som vill bo i en storstad i Sverige mer än fördubblats och andelen tjejer som vill bo utomlands halverats.

En större förändring för elever i år 2 är att jämfört med 2008 vill nu 23 procent tjejer och 36 procent killar bo i en storstad i Sverige, tidigare var andelarna 15 och 19 procent. En annan förändring är att andelen killar i år 2 som vill bo i en mindre stad i Sverige har halverats.

Jämfört med rikets elever i år 8 finns det stora skillnader mellan hur man tänker runt sitt framtida boende. I Bengtsfors skulle bara fyra procent vilja bo kvar medan motsvarande för riket är 17 procent. Av alla elever år 2 i Bengtsfors skulle 35 procent vilja bo i en storstad i Sverige, mot 23 procent för riket. En dubbelt så stor andel i Bengtsfors kan tänka sig att bo i en mindre stad i Sverige eller på landsbygden, en hälften så stor andel utomlands och slutligen är det en tre gånger så stor andel i riket som inte vet var de helst skulle vilja bo om tio år.

Figur 31. Jag tror att jag kommer att flytta från Bengtsfors? (%)

Tjejer mer benägna att lämna kommunen

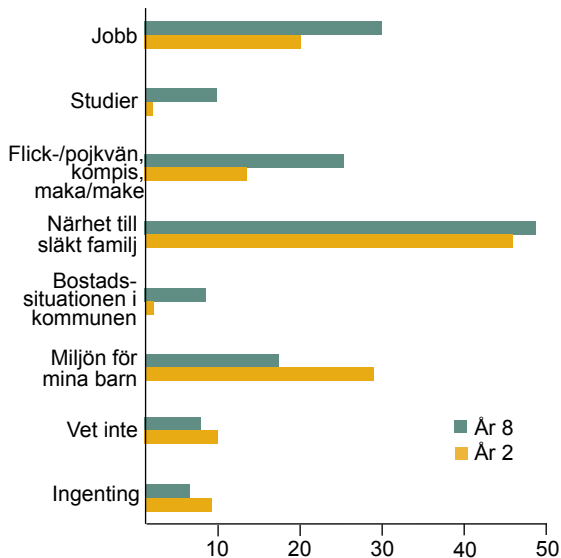
Sju av tio av alla elever tror att de kommer lämna Bengtsfors. Vanligast är det i år 8 där 82 procent tjejer och 61 procent killar säger så.

Jämfört med år 2 är det i år 8 en något högre andel tjejer och en något lägre andel killar som tror att de kommer att flytta.

Sedan 2008 har attityden till att flytta förändrats något i år 8 med fler av båda kön som tror att de kommer lämna Bengtsfors. För år 2 gäller det omvända.

Bland rikets elever år 8 tror 46 procent att de kommer flytta från sin nuvarande kommun, jämfört med 71 procent i Bengtsfors. Motsvarande för år 2 är 60 procent för riket och 71 procent för Bengtsfors.

Figur 32. Vad skulle kunna få dig att flytta tillbaka till kommunen (%)

Olika skäl för att flytta tillbaka till Bengtsfors

En jämförelse mellan tjejer och killar i år 8 visar att jobb eller flickvän/kompisar skulle kunna fälla avgörandet för en betydligt större andel killar. I år 2 vore en större andel tjejer beredda att flytta tillbaka för närheten till släkt och familj.

För tre år sedan var det en högre andel i år 8 som sa att ingenting skulle kunna få dem att flytta tillbaka och en hälften så stor andel att jobb skulle kunna utgöra en sådan faktor. Vid samma jämförelse för år 2 sa bara en hälften så stor andel att flick/pojkvän eller kompisar skulle kunna få dem att flytta tillbaka.

Jämfört med för hela riket svarar en betydligt större andel Bengtsforselever i år 8 att närhet till släkt och familj samt jobb skulle kunna få dem att flytta tillbaka.

Också i år 2 svarar en större andel i Bengtsfors att närhet till familjen skulle kunna betyda mycket för ett sådant beslut men även miljön för barnen skulle spela in i högre grad än för riket. En större andel elever år 2 ute i landet anger jobb, flick/pojkvän eller kompisar som skäl för att återvända till hemkommunen.

Figur 33. Arbetsrelaterade frågor (%)

Arbetsrelaterade frågor

Allra vanligast, jämfört med alla övriga elever, är tanken att starta eget bland tjejer i år 2.

Var fjärde kille men bara var fjortonde tjej i år 8 hade jobb i somras medan sex av tio elever i år 2 hade lyckats skaffa sig ett sommarjobb.

Var fjortonde elev i år 8 säger att de misslyckats med skaffa ett extrajobb mot sextio procent tjejer och fyrtio procent killar i år 2.

År 2008 hade fler elever i år 2 jobb i somras medan färre hade misslyckats med att skaffa ett extrajobb.

Jämfört med riket skulle en något lägre andel i Bengtsfors kunna tänka sig att starta ett eget företag i framtiden, en något lägre andel hade jobb i somras medan en något större andel i riket har misslyckats med att skaffa ett extrajobb. Jämförelsen gäller elever i år 8. Motsvarande för år 2 är att lika många som i hela riket skulle kunna tänka sig att starta ett företag medan en något lägre andel hade sommarjobb eller hade misslyckats med att skaffa ett sådant.

BENGTSFORS

UNDER LUPP

**BENGTSFORS
KOMMUN**